

EVAZIUNEA FISCALĂ- FENOMEN NEGATIV PENTRU ECONOMIA ȚĂRII PE PLAN NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL

L'ÉVASION FISCALE - PHÉNOMÈNE NÉGATIF POUR L'ÉCONOMIE DU PAYS AU NIVEAU NATIONAL ET INTERNATIONAL

EVTODI Daniela, studentă, Specialitatea: FB,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61,
e-mail: evtodi.daniela@ase.md

Abstract: *Le phénomène de l'évasion fiscale est un problème grave dans tous les pays du monde, quel que soit le niveau de développement économique d'un pays et doit être analysé dans un contexte plus largement corrélée avec les dimensions économiques, juridiques, éthiques et autres qui affectent l'environnement de travail. L'évasion fiscale est un phénomène qui a des répercussions négatives sur la croissance économique et standard de vie. De nombreux États courent un grand danger - celui d'entrer dans l'insolvabilité, un fait qui détermine les autorités nationales trouver des solutions pour surmonter ces difficultés de financement du secteur public. Dans ce contexte, de plus en plus de pays reconnaissent un problème, qui était jusqu'à présent ignoré maintenant - le problème de l'évasion fiscale.*

Mots clés: *évasion fiscale, fraude fiscale, impôt, contribuable, non-conformité fiscale .*

JEL CLASSIFICATION: H30, H32, H39, H26

INTRODUCERE

Fie că este vorba de o creștere economică sau o criză, evaziunea fiscală stârnește o eroziune a veniturilor fiscale, fiind un impediment pentru guverne în găsirea surselor de finanțare a sectorului public. Suntem martori ai situației actuale când Republica Moldova și alte țări din lume se confruntă cu o criză economică excepțională, circumstanță în care îndatorarea persoanelor fizice și a întreprinderilor a atins cote colosale, dar și deficitul bugetare naționale au ajuns la cote impresionante. Multe țări se află într-un inevitabil pericol, fapt care determină autoritățile naționale să găsească soluții pentru a trece peste aceste obstacole în finanțarea sectorului public. Astfel, tot mai multe state identifică o problemă, cu enorme consecințe asupra economiei naționale și internaționale- problema evaziunii fiscale. Considerăm că tratarea evaziunii fiscale într-un nou context, cel al crizei economice, face posibilă o examinare mai complexă, în comparație cu cercetările deja prezente în literatura economică.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiza surselor bibliografice. Cercetarea efectuată se bazează pe analiza datelor cu privire la economia tenebră, furnizate de Biroul Național de Statistică, a practicilor pe care le au țările în combaterea evaziunii fiscale, dar și a cadrului legal cu privire la sancționarea fraudelor fiscale.

Descrierea metodei de cercetare utilizată. Informația reflectată în acest studiu și modul de abordare a problemei cercetate cuprinde baza metodologică ce constă în utilizarea metodelor tradiționale de analiză și anume logica formală și dialectică: abstracția științifică, analiza și sinteza, inducția și deducția. Subiectul cercetat pretinde în utilizarea metodelor

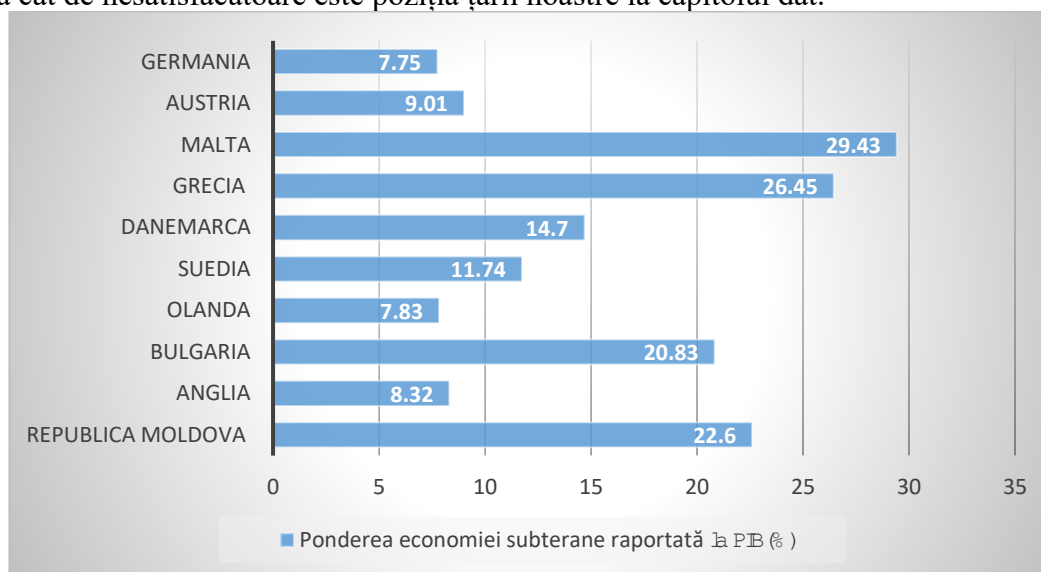
statistice de investigație științifică, astfel încât asocierea metodelor menționate să permită formarea unor viziuni clare asupra tendințelor fenomenului de evaziune fiscală.

Rezultatele obținute. Fenomenul evaziunii fiscale este la fel de demult precum impozitele, întrucât contribuabilii au perceput și percep până în prezent impozitele drept o povară excesivă asupra umerilor lor. Se observă faptul că fenomenele de evaziune și fraudă fiscală sunt larg răspândite în lume, atât în țările dezvoltate, dar îndeosebi în cele în curs de dezvoltare și sărace.

Putem defini *evaziunea fiscală drept sustragerea prin orice mijloace, de la impunerea sau de la plata impozitelor, taxelor, contribuțiilor și altor sume datorate bugetului de stat, bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor speciale, de către persoanele fizice și juridice, astfel încalcând legea aplicabilă* [1].

La etapa actuală, în întreaga lume contribuabilii aplică un număr mare de scheme atât legale, cât și ilegale, care aduc un prejudiciu enorm atât bugetului național, cât și economiei mondiale. Primul caz se referă la **fenomenul evaziunii fiscale legale**, conform căruia veniturile contribuabililor sunt sustrate de la impozitare prin modul cum se face stabilirea obiectului impozabil în cadrul legislației fiscale, datorită nepriceperii legiuitorului. În acest caz vina absolută îi revine legiuitorului și nu a contribuabilului care exploatează în mod legal scăpările legislative. Ca moduri de evaziune legală putem menționa: abținerea de la exercitarea activității ale cărei rezultate sunt supuse impozitării; utilizarea la maximum a facilităților fiscale prevăzute de legislație; scăderea din veniturile impozabile a cheltuielilor permise spre deducere, însă, într-un quantum mai mare decât cel justificat din punct de vedere economic; cota de 0% TVA la export și restituirea TVA etc. În al doilea caz, este vorba de fenomenul evaziunii fiscale frauduloase, respectiv acțiunea contribuabilului de încălcare directă a prevederilor legale cu scopul principal al sustragerii de la plata tuturor contribuțiilor datorate statului, de exemplu: înregistrări contabile nereale, declarații false, abținerea de la declararea materiei impozabile, declararea unor venituri inferioare celor obținute în realitate și altele [2].

Conform datelor oficiale, în ultimii ani ponderea economiei neobservate în țara noastră a oscilat în jurul pragului de 23%-27% din PIB-ul țării [3]. Evaziunea fiscală, ca componentă a economiei tenebre, a urmat o tendință de creștere și ea, continuând să sărăcească Produsul Intern Brut al țării și să scadă nivelul de trai al populației. Figura 1 reflectă ponderea economiei subterane a anumitor țări, raportată la PIB pentru anul 2021, astfel având posibilitatea de a evalua cât de nesatisfăcătoare este poziția țării noastre la capitolul dat.

Fig. 1. Ponderea economiei subterane raportată la PIB(%), 2021
Sursa: adaptat după Organizația Globală de experți contabili (ACCA)

Așadar, putem deduce faptul că Republica Moldova se află în topul țărilor cu pondere înaltă a economiei subterane raportată la PIB (22,6%), împreună cu Grecia (26,45%), Malta (29,43%). Deși aceste date statistice creează o oarecare imagine cu referire la situația evaziunii fiscale din țara noastră, totuși ar fi mult mai relevantă informația ce ține nemijlocit de ponderea evaziunii fiscale în Produsul Intern Brut. În Republica Moldova, Biroul Național de Statistică prezintă rapoarte care includ numărul de cazuri de întocmire a proceselor contravenționale, însă această statistică nu semnifică nici pe departe situația reală a evaziunii fiscale din țara noastră. În acest sens, pentru o elaborare eficientă a politicii fiscale, consider necesară estimarea discrepanței fiscale pe economie, pe fiecare impozit și taxă în parte, cunoscând și structura necolectărilor pe fiecare tip de impozit, prin anumite metode specifice bazate pe practicile internaționale. În cadrul cercetării realizate, identificăm faptul că este destul de dificil din punct de vedere metodologic de a calcula mărimea dată, reușind să o estimeze foarte puține instituții fiscale la nivel mondial, cum ar fi Marea Britanie, Suedia, Danemarca-țări, după cum observăm din figura de mai sus, cu cea mai mică pondere a economiei subterane. Majoritatea statelor menționate ajung la rezultatele ținute în urma unor chestionare reprezentative, cu excepția a TVA și accize în care se aplică metode econometrice complexe și necesită o atenție mai sporită în vederea descoperirii acestora.

În cele din urmă, putem concluziona că chiar dacă nu putem compara cu exactitate datele privind evaziunea fiscală, se merită să menționăm că în țara noastră ea are o amploare foarte mare, ceea ce determină necesitatea identificării unor soluții eficiente în acest sens.

Impactul evaziunii fiscale asupra economiei în general, dar și asupra fiecărui individ în parte este unul foarte semnificativ, întrucât sărăcirea Bugetului Public Național înseamnă în modul cel mai direct: o calitate a serviciilor publice foarte redusă din cauza limitării de către stat a resurselor destinate cheltuielilor publice, mărirea nivelului de impozitare asupra contribuabililor pentru a recupera prejudiciile create și ca urmare diminuarea veniturilor consumatorilor, prejudiciu moral pentru contribuabilii cinstiți și în aspect general- scăderea nivelului de trai al populației, întrucât se provoacă o relație în lanț [4].

Specificarea unor contramăsuri privind diminuarea evaziunii fiscale la nivel național și internațional se prezintă a fi foarte importantă, ținând cont de efectele negative ale fraudelor fiscale în urma cărora avem de suferit. Explorând o multitudine de practici internaționale, în tabelul 1 au fost incluse top 5 cele mai eficiente măsuri de combatere a evaziunii fiscale din lume, cu indicarea țărilor în care au fost puse în aplicare și au adus roade bugetului.

Tabelul 1. Măsuri de combatere a evaziunii fiscale în țările lumii

Nr.	Măsuri anti-evaziune fiscală	Țările
1.	Reducerea presiunii fiscale	România, Bulgaria
2.	Diminuarea taxelor indirecte	Muntenegru
3.	Informare publică	Republica Moldova, Franța, Italia etc.
4.	Pedeapsa cu închisoarea	Marea Britanie
5.	Amenzi usturătoare	Republica Moldova, Olanda, Germania etc.

Sursa: realizat de autor în baza sursei [5]

Pentru combaterea evaziunii fiscale nu este obligatoriu de a se impune niște sancțiuni radicale. Uneori cele mai simple metode aplicate sunt și cele mai eficiente, și nu întotdeauna cele mai drastice sunt cele care aduc rezultatele cele mai vizibile. Astfel, o măsură oportună ar fi confiscarea cuantumului materiei impozabile, în așa mod bugetul statului ar avea doar de câștigat, având și un impact puternic asupra moralului contribuabilului. Totodată, pe lângă cele menționate, este strict necesar existența unui control fiscal eficient asupra activităților cu cel mai înalt grad de risc de neconformare fiscală, un sistem legislativ viabil și o educație fiscală a

cetățenilor, întrucât rolul nostru în calitate de contribuabili este de a înțelege adevăratele obiective ale impozitării și impactul pe care-l putem avea printr-o disciplină fiscală corespunzătoare, asupra înfloririi economiei naționale.

Economiile naționale evoluează într-un spațiu tot mai larg în același ritm cu extinderea procesului de globalizare. Amprenta globalizării asupra economiilor naționale este vizibilă, dar totuși trebuie să ținem cont de necesitatea adaptării continue a mecanismelor economice, sociale și politice, la „parcursul” evenimentelor internaționale. Efectele interacțiunilor dintre economiile naționale, în procesul general al globalizării sunt diferite și nu întotdeauna doar pozitive. Totuși, pe lângă toate consecințele sale pozitive și benefice asupra economiei mondiale, afirmăm că globalizarea are și unele urmări negative, printre care se numără și fenomenul de evaziune fiscală. Dacă inițial noțiunea de evaziune fiscală era predominantă la nivelul unei țări, datorită procesului de internaționalizare financiară, evaziunea fiscală de la an la an capătă un caracter global, constituind în jur de 5% din PIB-ul mondial[6].

CONCLUZII

Evaziunea fiscală este unul dintre cele mai dăunătoare fenomene antisociale, întrucât are un impact direct asupra bunei funcționări și dirijării a statului, asupra asigurării funcțiilor sale. În ceea ce privește prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu scopul diminuării acesteia până la un nivel admisibil, sunt necesare măsuri cu caracter legislativ în primul rând. Dacă recunoaștem toate prejudiciile aduse economiei în urma manifestării evaziunii fiscale, dacă sunt prezentate anual informații cu privire la imensul număr de cazuri frauduloase privind neconformarea fiscală a contribuabililor, atunci de ce nu avem suficientă voință de a acorda prioritate acestei probleme, care ar trebui să debuteze cu constituirea instituțiilor puternice, transparente și multifuncționale, capabile să gestioneze corect și eficient acest minus al economiei naționale? Așadar, pentru a combate fenomenul evaziunii fiscale la nivel de țară este necesară o analiză profundă, realizată în permanență concomitent cu educarea și informarea contribuabililor, doar în așa mod se va ajunge la o economie prosperă, cu un grad cât mai mic al evaziunii fiscale și cu un nivel de trai al cetățenilor pe măsură.

Niciun stat nu-și dorește, cel puțin declarativ, să aibă evaziioniști de la plata impozitelor, în schimb, orice stat își dorește un profil al contribuabilului cât mai adecvat intereselor sale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

- [1] Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, *Dinamica economiei neobservate*, 2021. https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/12#excel_tables_pages
- [2] Revista Pro Lege, *Diferența dintre evaziunea fiscală legală și cea frauduloasă*, 2016. <http://revistaprolege.ro/diferente-evaziunea-fiscala-legala-tax-avoidance-frauda-fiscala-tax-evasion-incriminata-ca-infractiune/>
- [3] Serviciul Fiscal de Stat al Republicii Moldova, *Combaterea fenomenului de evaziune fiscală*. <https://sfs.md/ro/stiri/conformare-benevola-si-combaterea-fenomenului-de-evaziune-fiscala>
- [4] Articol, *Efectele evaziunii fiscale*. https://www.academia.edu/15061933/EFFECTELE_EVAZIUNII_FISCALE_3_1_Consideratii_generale
- [5] Articol, *Lupta contra evaziunii fiscale*. https://www.vie--publique-fr.translate.google.com/eclairage/271437-la-lutte-contre-levasion-fiscale-internationale?_x_tr_sl=fr&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc
- [6] Publicație, *Cooperarea statelor în lupta contra fraudei fiscale*, <https://www.lgdj-editions.fr/livres/la-cooperation-entre-etats-dans-la-luttecontre-la-fraude-et-levasion-fiscales-internationales/9782275064451>

Coordonator științific: BULGAC Corina, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61,
e-mail: bulgac.corina@ase.md